

ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ «СОРБОНОК»

Рожко І.С.

*Районний методичний кабінет відділу освіти Миргородської районної ради
Полтавської області*

*Гаркушинський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів
Миргородської районної ради Полтавської області*

На сучасному етапі розвитку суспільства особливої актуальності набуває проблема створення умов для розвитку особистості, яка здатна до самоактуалізації, творчого перетворення світу та соціально значущої діяльності.

За останні десятиліття навчання дітей направлене не на запам'ятовування, викладених педагогом фактів у готовому вигляді, а на осмислення тієї або іншої інформації. Тому все більше актуальності набувають педагогічні прийоми, розроблені в рамках технології критичного мислення.

Для того, щоб людина могла думати, міркувати про щось, їй потрібні знання. Володіння інформацією або знаннями, – це основа, на якій розвиваються всі інші, більш високі рівні мислення. Інформація є відправною точкою критичного мислення, адже не можна думати на «порожню» голову. Аби сформувані складні ідеї, необхідна «сировина»: думки, факти, теорії, які спочатку треба засвоїти.

Проте замало лише отримати інформацію. Те, про що людина дізнається, – це тільки елементи, «цеглинки», які використовують у будівництві знань. Самі по собі ці «цеглинки» тільки «захарашують територію», якщо ви не розумієте, як ними правильно користуватися. Відсутність розуміння є очевидною, коли необхідно використовувати інформацію для розв'язання якогось завдання, формулювання висновку або створення нової гіпотези.

На рівні розуміння фактів, ідей і теорій, почутих або прочитаних нами, ми здатні назвати їх знайомими термінами, переказати своїми словами. Якщо ми розуміємо, нам не треба заучувати напам'ять формулювання з підручника чи зі слів учителя [1].

Технологія критичного мислення передбачає рівні партнерські стосунки, як у плані спілкування (учень-учитель, учень-учень), так і в плані конструювання знань. У режимі технології критичного мислення, вчитель перестає бути головним джерелом інформації, і, використовуючи прийоми технології, перетворює навчання на спільний і цікавий пошук.

Одним із таких прийомів є використання карточок-сорбонок під час освітнього процесу.

Для того, щоб зацікавити і підвищити мотивацію учнів до виконання завдань, учителю необхідно познайомити школярів з історією виникнення «сорбонок».

Одного разу студентам Сорбони потрібно було вивчити китайську мову за короткий термін. Студенти придумали спосіб, який їм допоміг успішно скласти іспит. Вони виготовили двосторонні картки, з одного боку на яких були написані фрази китайською мовою, а на іншому – французькою. Такі картки отримали назву «сорбонки» [2].

Сорбонка – це двостороння картка, на одній стороні якої записується поняття, приклад, формула, слово, дата, картинка, схема і т.п. а на іншій – відповідь. Таким чином, учень відповідає на питання і відразу себе перевіряє [3].

Нижче наведено приклади сорбонок до теми «Опора та рух» для учнів 8 класу.

Кістка – орган скелетної системи, будова й властивості якого призначені для здійснення основних функцій скелетної системи

Суглоб (рухоме з'єднання) – це сполучення кісток за допомогою щільної волокнистої тканини із формування між кістками простору

Череп – частина скелета людини, який захищає головний мозок і органи чуттів. У черепі людини розрізняють два відділи – мозковий та лицевий

Постійне використання сорбонок – спосіб надійно «упакувати» інформацію в довготривалу пам'ять. Картки допомагають «увімкнути» активне запам'ятовування. Мозок працює ефективніше, коли учень генерує відповідь самостійно, проговорює і презентує. Кожного разу перегляд сорбонок є маленьким іспитом з перевірки знань, концентрацією уваги на певних елементах програмного матеріалу, а також зручною формою повторення матеріалу.

Сорбонки застосовуються в різноманітних навчальних ситуаціях. Можна використовувати індивідуально, в постійних або змінних парах, групах, як перевірка домашнього завдання, вивченого матеріалу на уроці, підготовка до контрольної роботи та ЗНО.

Використання сорбонок під час вивчення біології – один із найефективніших способів для запам'ятовування біологічних термінів, понять та процесів.

Список використаних джерел:

1. Основи критичного мислення: навчальний посібник для учнів 10-11 класів загальноосвіт. навч. закл. / О. І. Пометун, Л. М. Пилипчатіна, І. М. Сущенко, І. О. Баранова. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2016. – 192 с.
2. Сорбонки [Електронний ресурс] // Помощь по физике – Режим доступу до ресурсу: <http://www.repetitorfizik.ru/sorbonki>.
3. Федотова И. В. Сорбонка: разработка и применение на уроках английского языка [Електронний ресурс] / Инна Владимировна Федотова. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: https://xn-j1ahfl.xn-p1ai/library/sorbonka_razrabotka_i_primenenie_na_urokah_angli_144643.html.